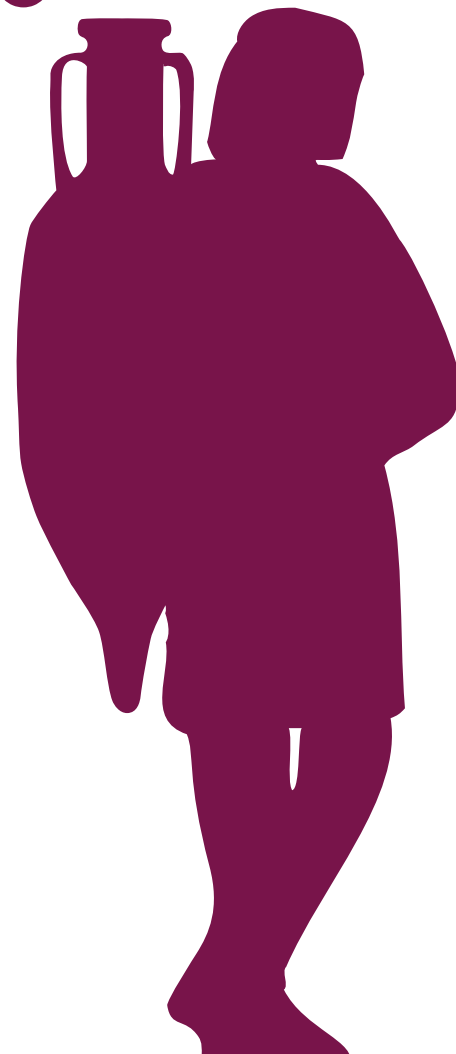

PRIMARIA (1º CICLO): CADERNO DO PROFESORADO

Contidos e maquetación: Hermeneutika. Desenvolvemento cultural, S.L.N.E.

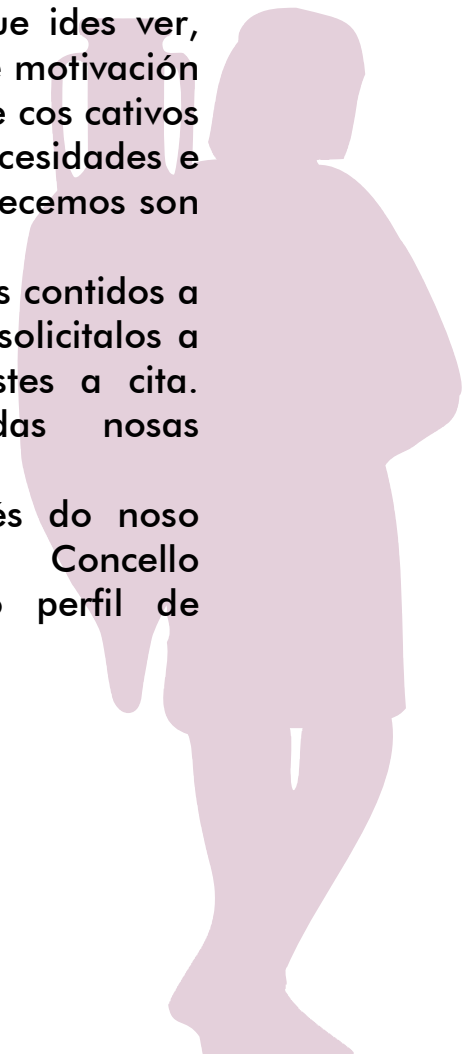
INTRODUCCIÓN

Achegámonos esta guía do profesorado co fin de ofertarvos materiais didácticos para que preparedes na aula, co voso alumnado, a visita ao xacemento de O Castro.

Ademais de facer unha presentación breve do que ides ver, neste caderniño propoñemos actividades previas de motivación e posteriores de reforzo para que traballedes coas e cos cativos nas aulas. Sodes vós quen mellor coñecede as necesidades e potencialidade dos neno e nenas, e o que aquí ofrecemos son soamente propostas de traballo.

Se necesitades mais información, ou ben precisades contidos a maiores dos que presentamos, non dubidedes en solicialos a través do número de teléfono no cal concertastes a cita. Gustosamente atenderemos, na medida das nosas posibilidades, as vosas observacións e propostas.

Tamén podedes obter máis información a través do noso enlace na páxina web do Concello (http://vigo.org/conecenos/m_castro) ou ben no perfil de Facebook Xacemento O Castro.

QUE IMOS VER?

Os nenos e nenas visitarán unha pequena parte dun gran castro (forma de poboamento típico da Idade do Ferro no noroeste peninsular), que ocupaba a totalidade do monte do Castro. Estivo habitado, segundo os datos arqueolóxicos, entre o século III a.C. e o III d.C., momento no cal os seus habitantes se trasladan á zona litoral do actual Vigo, no contorno das rúas Areal e Rosalía de Castro.

No xacemento, por unha banda, veremos os restos arqueolóxicos reais, formados na súa maior parte por restos de casas, e por outra unha recreación con varias vivendas ambientada no século I d.C. (momento de máxima expansión do Castro).

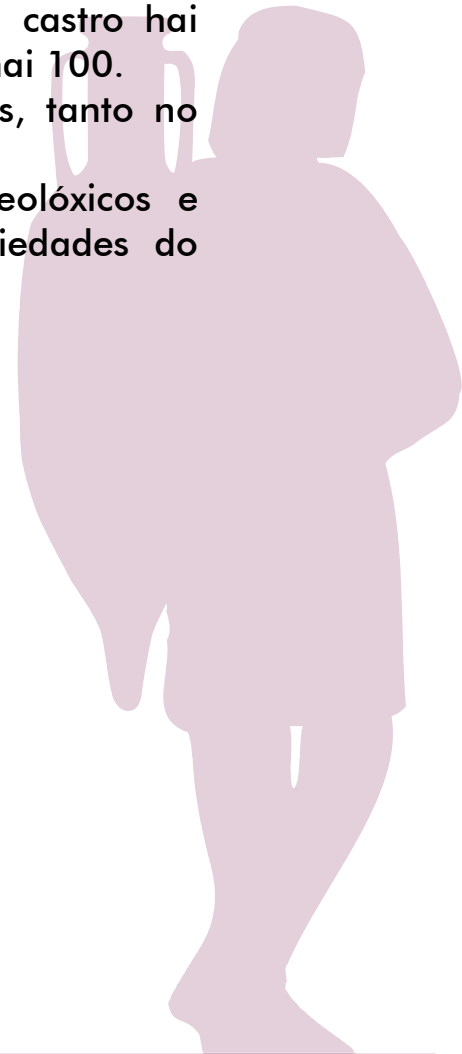
Na visita, porase especial énfase nas persoas e non nas cousas, nos restos materiais que chegaron ata nós. Os obxectos arqueolóxicos –a súa difusión e o seu coñecemento-, teñen sentido porque son os restos de persoas que viviron antes ca nos. Terá moita importancia a percepción dos rapaces a través dos sentidos (vista, tacto, olfato,...)

O discurso que manexará o arqueólogo encargado da visita guiada xirará en torno a varias ideas básicas e centrais:

- As casas, as vilas onde vive a xente non foron sempre iguais. Antes de que existira a nosa cidade, a xente vivía en vilas chamadas castros, cunhas características determinadas: casas en pedra, grandes murallas rodeando

o poboado,....

- Nembargantes, non hai que pensar na sociedade castrexa como unha sociedade moi atrasada. En realidade, non habería moita diferenza de como se vivía nun castro hai 2000 anos a como se vivía nunha aldea ou vila hai 100.
- A xente que vivía nos castros era igual ca nós, tanto no aspecto físico, como nas súas relacións sociais.
- Importancia da conservación dos restos arqueolóxicos e históricos como nexos de unión con esas sociedades do pasado.

COMO CHEGAR E NORMAS DE CONDUTA

O xacemento atópase no monte do Castro, concretamente no Paseo de Álvarez Blázquez. Se vides en autobús, este pode deixarvos as portas do xacemento (temos un vado habilitado para este servizo), aínda que non poderá estacionar nel.

Dispoñemos dunha caseta de recepción dos visitantes na cal poderedes deixar, se queredes, as mochilas ou as bolsas que traian os rapaces e rapazas.

Unha parte do xacemento musealizado está adaptado para persoas con discapacidades motoras: existe unha pasarela de madeira para cadeiras de rodas.

O número máximo de nenos/as por cada visita guiada é de 25. Se sodes máis, haberá que dividirse en dous grupos. Como alternativa, temos unha área de reserva (zona verde totalmente pechada) na que pode quedar un grupo –en compañía dalgún docente–, mentres o outro fai a visita guiada. Outra posibilidade podería ser que, mentres un fai a visita guiada, o outro suba ata a Fortaleza, para logo intercambiarse.

A Fortaleza de Santa María do Castro é un forte militar construído no século XVII, actualmente acondicionado como parque urbano. Nela, a maiores dunhas impresionantes vistas da ría de Vigo, poderedes ver varios paneis ou mesas

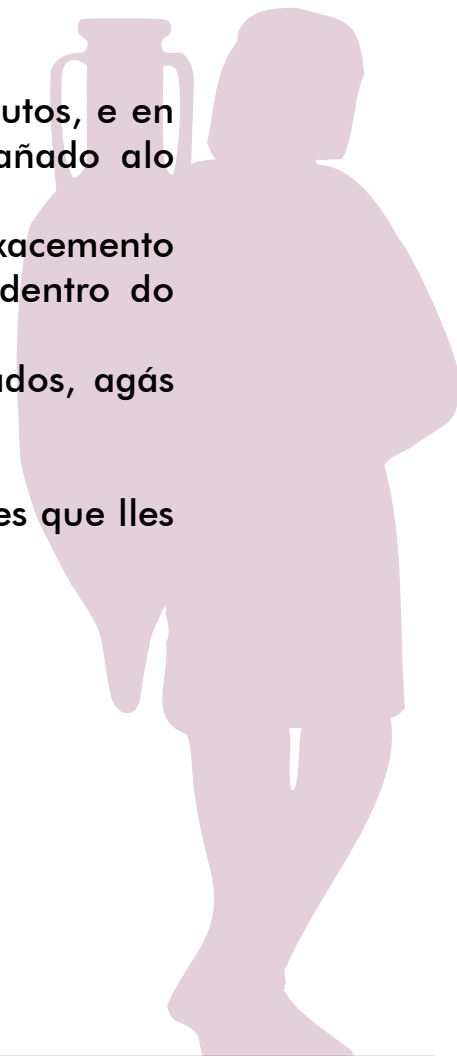
interpretativas relacionadas co xacemento do Castro. Concretamente, fálase do emprazamento xeográfico do antigo poboado sobre a ría de Vigo, e poderedes contemplar outros castros do contorno.

A visita guiada dura aproximadamente uns 45 minutos, e en todo momento o alumnado deberá estar acompañado alo menos por un docente.

Antes do comezo da visita guiada, o persoal do xacemento comentaralles aos nenos as normas de conduta dentro do espazo musealizado. Estas serán:

- Deberase circular sempre polos itinerarios marcados, agás na zona das vivendas recreadas.
- Non se poderá comer no xacemento.
- Non se poderán tocar os obxectos, excepto aqueles que lles indiquen os monitores.

Solicitámosvos puntualidade.

ACTIVIDADES NAS AULAS

Gustaríanos que a actividade non se cinguise unicamente á visita ao xacemento, xa que pensamos que a realización de dinámicas nas aulas axudará a que as nenas e os nenos aproveiten –e gocen- máis á saída. Polo tanto, propoñémovos actividades previas e posteriores á visita, para que fagades nas aulas.

Dinámicas previas de motivación

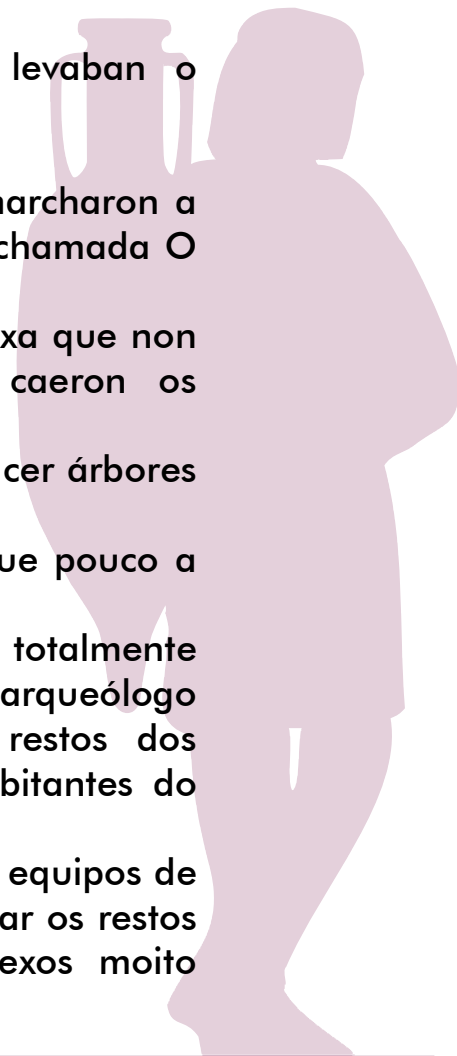
Nos materiais descargables a disposición dos docentes, existe un arquivo PDF, no cal tratamos de explicarlle ao alumnado o que vai ver: que é o Castro de Vigo, como era a xente que vivía nel, que pasou para que os restos se enterrasen co paso do tempo,... A nosa proposta é que llo proxectedes nas aulas, antes da saída, como dinámica de motivación.

Xuntamos un guión para que teñades unha guía á hora da proxección. O díxito que aparece é o número da lámina, co comentario que lle podeades facer mentres a pasades:

1. Esta é a cidade na que nós vivimos. Vemos os edificios, as rúas, o porto...Pero non sempre foi así.
2. Hai moitísimos anos, aproximadamente uns 2000, a xente de Vigo vivía nunha vila chamada O Castro.

3. Nela, as persoas facían as mesmas cousas que se fan hoxe en día.
4. A xente miúda xogaba, axudaba aos seus pais e nais, aprendía das persoas maiores...
5. Os maiores traballaban, cultivaban a terra, levaban o gando ao monte, pescaban, cazaban,....
6. A xente viviu moitísimos anos no Castro.
7. Pero chegou un momento no que as persoas marcharon a vivir a outro lado, máis preto do mar. A cidade chamada O Castro abandonouse.
8. E as casas comezaron a arruinarse e destruírse, xa que non había ninguén que as arranaxe. Primeiro caeron os teitos....
9. Logo comezaron a arruinarse as paredes, e a nacer árbores e vexetación entre as casas.
10. E a chuvia e o vento foron arrastrando terra, que pouco a pouco comezou a cubrir as ruínas das casas.
11. E os restos das vivendas daquela xente quedaron totalmente cubertos por terra. Hai uns 100 anos, un arqueólogo portugués de visita na nosa cidade, atopa restos dos obxectos que había tanto tempo usaron os habitantes do Castro.
12. A partir de aí, e ao longo de moitos anos, varios equipos de arqueólogos empezaron a desenterrar e investigar os restos das casas e obxectos que utilizaran os castrexos moito tempo atrás.

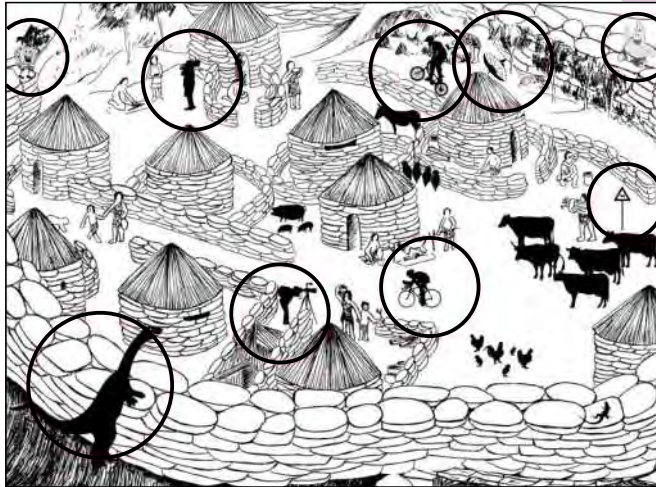

- 13, 14 e 15. Os arqueólogos desenterraron unha pequena parte desa antiga vila.
16. Atoparon restos das cousas que usaban os castrexos, sobre todo as vaixelas coas que cociñaban e nas que almacenaban alimentos.
17. Con eses restos de casas, fíxose un museo ao aire libre, que nós imos visitar. Nese museo veremos os restos de casas dos antigos habitantes desa antiga vila chamada O Castro, e tres casas recreadas, nas que poderemos ver como se vivía hai 2000 anos.

Dinámicas posteriores de reforzo.

Xuntamos varias fichas para que imprimades e lles repartades a cada un dos nenos e nenas, como dinámica de traballo individual.

Por se tendes algunha dúbida, deixamos a solución para a actividade num. 1.

Como proposta para traballar en grupo, propoñemos dúas dinámicas:

-Realización dun castro xuntando todas as casas que individualmente fixeron co recortable que achegamos. Habería que facer antes un soporte a xeito de “escenario” (de cartón, madeira,...), sobre o que ir pegando todas as vivendas e personaxes, ata formar unha aldea.

-A partir de obxectos dos seus “antergos” -neste caso avós, bisavós...-, recrear unha historia. Poderían levar os obxectos en si, ou unha foto, e preguntarlles aos seus maiores para que servían, que significación tiñan.

(O fin é mostrarlles que os obxectos antigos teñen valor porque transmiten coñecementos, usos, utilidades da xente que viviu antes ca nós. O obxecto arqueolóxico non ten valor por si mesmo, senón como nexo de unión coas persoas que existiron noutras épocas).

